

Skólanámskrá Hulduheíma

Virðing – Gleði – Vínátta

Efnisyfirlit

Skólanámskrá	4
Leikskólinn Hulduheimar	5
Viðverutími	6
Trúnaður	6
Leiðarljós Hulduheima.....	6
Einkunnarorð Hulduheima	7
Nám í leikskóla	9
Nám í leikskóla	10
Leikurinn	10
Nám í daglegu lífi	10
Að taka á móti börnum og foreldrum	10
Nám í samskiptum / samskipti	11
Nám í skapandi starfi	11
.....	11
Námsumhverfi	11
Hugmyndafræði Hulduheima.....	11
Starf í anda Reggio Emilia	12
Umhverfismennt.....	13
Agakerfi/samskiptakerfi.....	13
Lýðræði og jafnrétti	14
Námssvið leikskóla	15
Læsi	15
Sjálfbærni.....	16
Lýðræði og mannréttindi	17
Jafnrétti.....	18
Heilbrigði og velferð	19
Sköpun	20
Hefðir og hátíðir	21
Tengsl skólastiga.....	25
Mat á námi og velferð barna	26
Deildarnámskrár	26

Foreldrasamstarf	27
Foreldrafélag Hulduheima	27
Mat á leikskólastarfi	28
Innra mat	28
Ytra mat	29
Stoðþjónusta	29
Stuðningur barna	29
Stjórnun leikskólans	29
Samstarfsaðilar.....	30
Stuðningsrit	30
Umsögn foreldraráðs.....	31

Skólanámskrá

Samkvæmt Aðalnámskrá leikskóla frá 2023 sem gefin er út af Mennta- og menningarmálaráðuneytinu skal sérhver leikskóli móta sína eigin skólanámskrá. Námskráin á að vera skrifleg og aðgengileg öllum þeim sem málið varðar. Þar skal gera grein fyrir hvernig leikskólinn hyggst vinna að þeim markmiðum sem Aðalnámskrá leikskóla setur, hvaða leiðir verða farnar og hvernig staðið er að mati. Jafnframt skal fjallað um þau gildi sem starf leikskólans byggist á og þær hugmyndafræðilegu áherslur sem tekið er mið af. Í skólanámskrá eiga einnig að koma fram þær áherslur og leiðir sem leikskólinn hefur ákveðið að fara í samskiptum við börn, starfsfólk, foreldra og nærsamfélagið.

Skólanámskrá á að vera lifandi og í stöðugri endurskoðun. Hún skal taka mið af áhuga barna og sjónarmiðum og skal unnin í samvinnu leikskólakennara, starfsfólks, barna og foreldra. Í nýrri Aðalnámskrá er birt ný menntastefna sem á við um öll skólastig og hefur það markmið að rækta með markvissum hætti þekkingu, leikni og viðhorf sem styrkir getu einstaklinga í framtíðinni. Menntastefnan byggist á sex grunnþáttum menntunar sem eru: *læsi, sjálfbærni, heilbrigði og velferð, lýðræði og mannréttindi, jafnrétti og sköpun*.

Leikskólastarf byggir á lögum um leikskóla þar sem lögð er áhersla á gildi leiksins. Leikskólar útfæra sjálfir í skólanámskrá hvernig þeir vinna með hæfnisþætti í samræmi við aldur og þroska barna. Miða skal við námssvið leikskóla sem eru: *læsi og samskipti, heilbrigði og vellíðan, sjálfbærni og vísindi, sköpun og menning*.

Skólanámskrá Hulduheima er unnin undir forystu Ingu Birnu Sigurðardóttir leikskólastjóra, Erlu Dröfn Baldursdóttur aðstoðarleikskólastjóra og starfsfólki Hulduheima eftir vinnufundi starfsfólks á skipulagsdögum með nánari fræðslu, til að skerpa á þessum þáttum. Jafnframt las foreldraráð leikskólans yfir Skólanámskrána og kom með ábendingar og góða umsögn.

Leikskólinn Hulduheimar

Leikskólinn var formlega opnaður 11. nóvember 1997 og var byggður á verðlaunatillögu í lokaðri samkeppni sem efnt var til af Reykjavíkurborg árið 1995. Arkitekt er Ingimundur Sveinsson og landslagsarkitekt er Ragnhildur Skarphéðinsdóttir. Efnt var til samkeppni um nafn á leikskólann og leikskólaráð valdi nafnið Hulduheimar úr fjölda nafna sem bárust. Nafnið átti Bryndís Markúsdóttir leikskólakennari og fyrverandi leikskólastjóri í Hulduheimum. Leikskólinn er staðsettur í Borgahverfi í Grafarvogi, við Vættaborgir 11, nálægt strandlengjunni. Leikskólastjóri Hulduheima er Inga Birna Sigurðardóttir, aðstoðarleikskólastjóri er Erla Dröfn Baldursdóttir og sérkennslustjóri er Bryndís Kristín Kristinsdóttir. Útsýnið frá leikskólanum er einkar fagurt þar sem Esjan skartar oft sínu fegursta ásamt Úlfarsfelli og Geldingarnesi. Borgaskóli er grunnskóli hverfisins. Deildirnar í Hulduheimum eru fjórar: Sólskinsbær, Álfhóll, Sjónarhóll og Kardemommubær. Aldurskipting deilda ræðst af fjölda barna í árgangi.

Í Hulduheimum erum við að stíga skrefið að starfa í anda hugmyndafræði [Reggio Emilia](#). Hugmyndafræðin er kennd við borgina Reggio Emilia á Norður Ítalíu og hugsuðurinn að baki hennar er sálfræðingurinn og kennarinn Loris Malaguzzi. Hugmyndafræði hans samanstendur af kennismiðum eins og John Dewey, Vygotsky og Jean Piagets. „Barnæskan á að vera skemmtilegt ævintýri“, sagði Loris Malaguzzi einhverju sinni. Hann lagði ríka áherslu á að leikskólinn ætti að vera lifandi, í stöðugri þróun og staður þar sem hlúð væri að sköpunargáfu barnsins. Það sem heillaði við val á hugmyndafræði leikskólans og að vilja vinna í anda Reggio er virðingin við barnið, lýðræðishugsun, sköpunarmáttur, hvað barnið er megnugt og skapandi í þekkingarleit sinni og að viðurkenna rétt þess til að hafa áhrif á það sem verið er að gera, beint eða óbeint. Opinn efniviður er fjölbreyttur og aðgengilegur bæði börnum og starfsfólki. Listasmiðjan var tekin í gegn og henni fundinn ný staðsetning innan leikskólans með skemmtilegu útsýni sem ýtir enn frekar undir sköpunargleði barnanna. Starfsfólk er hvatt til að fara reglulega yfir leikefnivið barnanna og skipta honum út ef hann passar ekki inn í stefnu leikskólans.

Viðverutími

Leikskólinn er opinn frá kl: 07:30 –16:30 alla virka daga. Viðverutími barna er misjafn en getur aldrei orðið lengri en 42,5 klst á viku. Foreldrar/forráðamenn undirrita dvalarsamning í leikskólanum og með undirritun dvalarsamnings staðfesta foreldrar/forráðamenn einnig að þeir hafi kynnt sér gjaldskrá skóla- og frístundasviðs Reykjavíkurborgar ásamt reglum skóla- og frístundasviðs um leikskólaþjónustu og skuldbinda sig til þess að framfylgja þeim skilmálum sem þar koma fram. Foreldrar/forráðamenn sækja um breytingu á viðverutíma á [Rafrænni Reykjavík](#) og er reynt eins og kostur er að verða við óskum foreldra/forráðamanna. Lögð er áhersla á að viðverutími barna sé virtur. Gagnkvæmur uppsagnarfrestur á dvalarsamningi er einn mánuður og miðast við 1. eða 15. hvers mánaðar og sama á við um breytingar á viðverutíma. Uppsögn foreldra/forráðamanna skal í öllum tilvikum vera skrifleg og skilast til leikskólastjóra.

Trúnaður

Starfsfólk leikskólans er bundið þagnarskyldu um alla þá vitneskju sem það fær í starfi um málefni barna og foreldra. Þagnarskyldan helst þó starfsmenn láti af störfum.

Leiðarljós Hulduheima

Leiðarljós okkar eru orð Konfusiusar: „*Segðu mér ég gleymi, sýndu mér ég man, leyfðu mér að reyna, ég skil*“

Markmið okkar er fyrst og fremst að mæta hverju og einu barni eins og það er, að barnið læri að bera virðingu fyrir sjálfum sér og öðrum, öðlist jákvæða sjálfsmynd og tilfinningu fyrir eigin getu. Við leggjum áherslu á styrkleika barna og hæfni þeirra til náms. Börn fá tækifæri til að takast á við viðfangsefni, sem þroska trú þeirra á eigin getu og byggir upp jákvæða sjálfsmynd þeirra. Mikilvægt er að námsumhverfi sé hvetjandi og stuðli að öryggi barna og vellíðan. Börn eru hvött til þess að rannsaka umhverfið og nýta öll tjáningarform sín.

Einkunnarorð Hulduheima

Í leik og starfi er **Virðing –Gleði – Vinátta**, leiðarljós okkar í samskiptum við börn, foreldra og samstarfsfólk.

Virðing

Við sýnum sjálfum okkur og öðrum virðingu með því að skiptast á að tala, við hlustum á aðra án þess að grípa fram í og bíðum eftir að röðin komi að okkur.

Við biðjumst afsökunar ef við meiðum. Okkur líður vel þegar við erum beðin afsökunar og þegar við getum sjálf beðið afsökunar.

Við berum virðingu fyrir umhverfinu með því að ganga vel um inni og úti og að henda ekki rusli á jörðina. Við göngum frá eftir okkur, förum vel með hlutina, flokkum og endurnýtum.

Gleði

Við sýnum vináttu með því að vera góð
við hvert annað og erum hvött til að
leyfa öllum að vera með.

Við erum glöð þegar við finnum að
við getum og kunnum, við eru hvött
til sjálfshjálpar og sjálfstæðis.

Við einblínum á núvitund, njótum
augnabliksins og sköpum jákvætt
andrúmsloft með gleði því gleðin er
smitandi.

Vinátta

Við sýnum vináttu með því að vera góð
við hvert annað og erum hvött til að
leyfa öllum að vera með.

Við leikum okkur saman, hjálpumst
að og skemmum ekki fyrir öðrum.

Við lærum að virða tilfinningar
annarra, við skiptumst á og berum
virðingu hvert fyrir öðru.

Nám í leikskóla

Leikurinn

Hlutverk leikskólans er að styðja við nám barna í gegnum leik á sem fjölbreyttastan hátt og ætla leiknum tíma og rými í samfellu við aðra þætti leikskólastarfsins. Leikurinn er órjúfanlegur þáttur bernskuáranna.

Þegar kemur að leik barna þá fer fram nám sem enginn getur kennt og honum fylgir bæði alvara, gleði og gaman. Í sjálfsprottum leik er barnið að skapa leikinn úr eigin hugarheimi, það tekur ákvarðanir á eigin forsendum og lærir að leita lausna. Sköpunarþörf, virkni og hugmyndarflug barna birtist í leik þeirra. Með sjálfssprottum leik er til að mynda átt við ærslaleik, hlutverkaleik og byggingaleik þar sem barnið sjálft lærir að setja sér og öðrum mörk. Í sjálfsprottum leik taka börn þátt í lýðræðislegum athöfnum þegar þau setja fram eigin hugmyndir og virða sjónarmið annarra. Börn þurfa að fá tækifæri til að leika sér á sínum eigin forsendum þó með ábyrgð leikskólakennara sem þarf að vera til staðar.

Við leggjum áherslu á að vinna með óhefðbundinn opinn efnivið, koma til móts við áhuga barnsins, hvetja það til að gera tilraunir og finna sjálf lausnir. Litið er á umhverfið sem þriðja kennarann sem þarf að taka mið af námssviðum leikskólans.

Nám í daglegu lífi

Leikskólanám er samþætt nám þar sem barnið er að læra allan tímann við mismunandi aðstæður. Í gegnum athafnir daglegs lífs vinna kennarar að uppeldis- og námsmarkmiðum leikskólans. Dagurinn gengur út á kennslu ásamt því að veita börnum hlýju, áhuga og ábyrgðarkennd. Lögð er áhersla á að efla sjálfshjálp og sjálfstæði í daglegum athöfnum eins og þroski þeirra og færni leyfa.

Að taka á móti börnum og foreldrum

Við upphaf leikskóladvalar er foreldrum m.a. kynntar áherslur og hugmyndafræði leikskólans, starfsemi Austur-miðstöðvar og Skóla- og frístundasviðs. Auk þess gefa foreldrar deildarstjóra upplýsingar um barnið. Lögð er áhersla á að taka vel á móti hverju barni og foreldrum þannig að þau finni að þau eru velkomin í leikskólann. Í lok dags kveðjum við hvert barn með táknum (TMT), myndum augnsamband og þökkum fyrir daginn.

Nám í samskiptum / samskipti

Hæfni til samskipta er grundvöllur þess að lifa, starfa og leika sér með öðrum í sátt og samlyndi. Öll börn þurfa að fá að njóta sín í samskiptum og læra að taka tillit til annarra.

Sjálfsmynd og félagsfærni þeirra mótask hvað mest í samskiptum við annað fólk.

Lögð er áhersla á að börn læri að umgangast aðra af virðingu. Starfsfólk leggur sig fram um að vera góðar fyrirmyndir barnanna, hlusta á þau og tala við þau af virðingu og mæta þörfum þeirra.

Nám í skapandi starfi

Að skynja, skilja og skapa er hæfni sem börn læra að þróa með sér. Umhverfi leikskólans þarf að skipuleggja þannig að það vekji forvitni barna, frumkvæði, virkni, áhuga, gleði og efla sjálfstæði þeirra. Opnar spurningar og hvetjandi mál örvar rökhyggun þeirra og leit að lausnum. Viðfangsefni til sköpunar í leik, máli, myndlist, tónlist, hreyfingu og dansi gefur börnum tækifæri til að fást við umhverfi sitt, vinna með fjölbreyttan efnivið og öðlast margþætta reynslu. Lögð er áhersla á að virkja og efla sjálfstæði og frumkvæði barnanna með því að gefa þeim tækifæri til að takast á við fjölbreytt viðfangsefni sem veitir þeim gleði og vellíðan en um leið áskoranir.

Námsumhverfi

Námsumhverfi leikskólans byggir á aðstöðu inni og úti. Áhugi og kunnátta kennara hefur mikil áhrif á hvernig best er að virkja umhverfið til að mæta námsþörfum barna. Mikilvægt er að leikskilyrði hæfi þroska hvers og eins. Starfið er skipulagt þannig að hópur barna er í útiveru, í sjálfssprottnum leik á meðan aðrir hópar nýta svæðin inni. Deildir og sameiginleg svæði leikskólans eru skipulögð þannig að hver deild gengur að sínu svæði ákveðna daga. Hver deild skipuleggur starfið miðað við aldur, áhuga og þroska barnanna. Námsumhverfi skólans nær út fyrir leikskólalóðina þar sem leikskólinn er staðsettur í grónu hverfi og í nánasta umhverfi eru m.a.; [Borgaskóli](#), [Borgarbókasafnið í Spönginni](#), fjaran og strandlengjan.

Hugmyndafræði Hulduheima

Leikskólastarf og leikskólanám byggir á hugmyndafræði sem sótt er í kenningar og rannsóknir hinna ýmsu fræðimanna um það hvernig börn læra og þroskast. Eins og áður hefur komið

fram er unnið eftir hugmyndafræði [Reggio Emilia](#) í Hulduheimum. Aðferðin byggir á því að kennarar og börn læri saman. Aðferðinni hefur verið gefið nafnið uppeldisleg skráning. Litið hefur verið á hugmyndafræði Reggio Emilia sem úrræði og hvata til þess að hjálpa kennurum, foreldrum og börnum, til þess að þróa þeirra eigin menntastefnu í samvinnu. Dr. Malaguzzi sem trúði því að börn hefðu [hundrað mál](#) en frá þeim væru tekin 99.

Starf í anda Reggio Emilia

Hugmyndafræði Reggio Emilia er kennd við borgina Reggio Emilia á Norður Ítalíu. Stuttu eftir að seinni heimstyrjöldinni lauk, ákváðu nokkrar mæður þar í borg að byggja leikskóla á húsarústum.

Til að þróa gagnrýna hugsun hjá börnum þarf að kenna þeim að skilgreina hluti, með því að sjá þá innan frá og frá öllum hliðum. Veganesti barnsins út í lífið er byggt á reynslu þess sjálfs. Það þarf að hlúa að sköpunargáfunni, hún er ekki eitthvað sem maður fær fyrirhafnarlaust upp í hendurnar. Hana öðlast maður með vinnu sinni við að athuga umheiminn, ræða vandamálin og vinna úr þeim. Mikil áhersla er lögð á að hlustað sé á barnið af athygli, bæði af börnum og fullorðnum.

Frá frumbersku hefur barnið í sér listina til að kanna og það gleðst oft yfir því óvænta. Börn hafa mikla þörf fyrir að vera sjálfstæð og því þurfa þau að fá tækifæri til að kanna, prufa og reyna aftur. Þau þurfa að fá að uppgötva hvernig skynsemin, ímyndun og hugsun vinna saman. Börn eru hvött til þess að nota sín eigin mál: forvitni, ímyndunarafl, sköpunargleði, skynjun og hugsun. Einnig að þau fái að njóta þess að uppgötva veröldina á sínum forsendum í gegnum myndlist, leikræna tjáningu, tónlist, hreyfingu og dans. Galdurinn felst í því að gefa börnunum tækifæri og tíma til að skynja og uppgötva og notast við opnar spurningar. Lögð er áhersla á lýðræðisleg vinnubrögð og takmarkalaust traust og virðingu fyrir börnum og getu þeirra til að afla sér reynslu og þekkingar. Nauðsynlegt er að hafa trú og virðingu á getu barna til að afla sér reynslu og þekkingar á þeirra forsendum en ekki væntingum hins fullorðna. Talað er um að kennarar í Reggio Emilia leikskólum eru: börn, starfsfólk og

umhverfið. Eðlilegt er að menning og umhverfi hvers skóla birtist innan veggja skólans.

Umhverfismennt

Leikskólinn setur sér markmið að innleiða raunhæfar aðgerðir í umhverfismálum og sjálfbærni innan skólans. Í dag starfar leikskólinn í Grænum skrefum og er Umhverfisteymi starfandi við skólann sem skipuleggur og stýrir aðgerðum. Í umhverfisteymi sitja fimm starfsmenn. Helstu verkefni umhverfisteymis er að efla vitund starfsmanna og barna um umhverfismennt og sjálfbærni og hvetja til að flokkunar og endurnýta efnivið eins og kostur er. Markvisst er unnið að því að bæta það sem betur má fara. Á haust- og vorönn eru umhverfisvikur. Þá er lögð áhersla á að fræða börn og starfsfólk um umhverfismál, flokkun, endurnýtingu og að halda umhverfinu snyrtilegu.

Agakerfi/samskiptakerfi

Í Hulduheimum horfum við til Náttúrulegrar kennslu sem lýsir sér best sem félagsfærni og tjáning sem kennd er í „náttúrulegu“ umhverfi þar sem leitast er til náttúrulegrar umbunar. Ávallt er fylgt frumkvæði barnsins og grípum við þau tækifæri sem gefast ásamt því að lesa vel í hegðun barna. Náttúruleg kennsla snýst um það hvað við ætlumst til af barninu og við viljum kenna því færni til bættrar hegðunar og hjálpa því að ná sínum markmiðum á jákvæðan hátt. Haft er í huga að barnið sjálft stýrir þó ferðinni og þannig lesum við í hegðun barnsins og nálgumst við barnið á því sem það er statt.

Einnig er lögð áhersla á að samræma reglur fyrir leikskólann svo börnin gangi alltaf að sama ramma vísu. Það skapar þeim öryggi og ýtir undir vellíðan. Við teljum mikilvægt að starfsfólk sé samstíga og sýni börnum virðingu sem skapar góð skilyrði til þess að læra góð samskipti.

Markmiðið er að með þessu öðlast barnið færni í samskiptum sem nýtist því til frambúðar. Ef upp koma hegðunarerfiðleikar, sem er hegðun sem víkur það mikið frá viðurkenndum og aldurstengdum viðmiðum að það gangi á rétt annarra, er unnið eftir fyrirfram ákveðnum verkferlum og leitum við þá til Austur- miðstöðvar sem er okkar þjónustumiðstöð og fáum faglega ráðgjöf þaðan.

Horft er til farsældar barna út frá lögum sem stuðst er við og eiga samkvæmt þeim að sjá til þess „að börn og foreldrar hafi greiðan aðgang að þeirri þjónustu sem þau þurfa og að þau fái rétta aðstoð á réttum tíma, frá réttum aðilum. Með því að tengja þjónustuna saman og vinna í sameiningu að farsæld barna verður auðveldara fyrir börn og foreldra að fá aðstoð við hæfi. Börn og foreldrar þeirra hafa aðgang að tengilið í heilsugæslu, skóla eða félagsþjónustu. Þar geta þau fengið aðstoð við að sækja viðeigandi þjónustu, án hindrana, á öllum þjónustustigum. Í flóknari málum hafa börn og foreldrar aðgang að málstjóra hjá félagsþjónustu eða þar sem þarfir barns liggja hverju sinni. Starfsfólki sem vinnur með og fyrir börn ber að vinna saman að farsæld þeirra. Starfsfólk leik, grunn- og framhaldsskóla, félagsþjónustu, íþróttar, tómstunda eða heilbrigðisþjónustu hefur fengið aukna ábyrgð sem felur í sér að koma auga á aðstæður barna og bregðast við strax og þörf er á“.

Lýðræði og jafnrétti

Í Hulduheimum er markmiðið að börn læri að bera virðingu fyrir sjálfum sér og öðrum, öðlist jákvæða sjálfsmynd og tilfinningu fyrir eigin getu. Í leikskólanum er m.a. unnið verkefnið „Barn vikunnar“ á öllum deildum leikskólans. Á hverri deild er eitt barn í sviðsljóðinu í eina viku, þannig að allir fái að njóta sín. Með verkefninu teljum við að unnið sé samkvæmt leikskólalögum og [12. gr. Barnasáttmála Sameinuðu þjóðanna](#), auk markmiðum leikskólans og þeim uppeldiskenningum sem við styðjumst við.

Að vera „Barn vikunnar“ felur í sér að barnið fer heim með flökkudýr og bók á föstudegi. Í bókina skrifa foreldrar/forráðamenn viðburði helgarinnar ásamt því hverjir eru í fjölskyldu barnsins, áhugamál þess, uppáhalds matinn, tónlist og hvort barnið eigi gæludýr. Frásögnin er lesin fyrir barnahópin á mánudegi og barnið aðstoðar og sýnir myndir sem það hefur teiknað í bókina eða límt inn. Í vikunni tekur barnið að sér ýmis hlutverk s.s. að bjóða ávexti í ávaxtastund og aðstoða kennara. Jafnframt æfist barnið í að tjá sig fyrir framan barnahópin með því að bjóða til sætis fyrir matartíma og segja frá hlut sem það kemur með að heiman tengdum upphafsstafs barnsins. Í vikunni eru teknar myndir af barninu í leik og starfi og gerð skráning út frá þeim. Verkefnið er í stöðugri þróun og tekur mið af aldri og þroska barnanna. Árið 2010 hlaut leikskólinn hvatningarverðlaun Leikskólaráðs Reykjavíkur fyrir verkefnið. Þeir sem komu að verkefninu voru; deildarstjóri, leikskólaliði, grafískur hönnuður og

stuðningsfulltrúi. Þetta verkefni hefur þróast með árunum og er unnið á öllum deildum og einnig víða í öðrum leikskólum.

Námssvið leikskóla

Leikskólastarfið er skapandi og samþætt nám, þar sem börn uppgötva og læra af öllu sem þau taka sér fyrir hendur. Námið fer fram úti og inni, í starfi, sjálfspröttum leik eða athöfnum daglegs lífs. Börnin læra í samvinnu við önnur börn og fá til þess stuðning frá kennurum, sem veita þeim leiðsögn og hvatningu til að nýta hæfileika sína. Námssvið leikskólans eru og eiga að vera samþætt og samofin í leikskólastarfinu.

Námssvið leikskóla samkvæmt Aðalnámskrá leikskóla 2023 eru: læsi, sjálfbærni, heilbrigði og velferð, lýðræði og mannréttindi, jafnrétti og sköpun.

Læsi

Börn eru félagsverur og til þess að eiga samskipti nota þau ýmsar aðferðir. Læsi í víðum skilningi er mikilvægur þáttur samskipta. Læsi felur í sér að barn búi yfir þekkingu, hafi færni til að skynja og skilja og geti sett orð á það sem það upplifir og sér. Barn þarf að búa yfir hæfni til að tjá hugsanir sínar og skoðanir, tilfinningar og langanir. Læsi snýst ekki eingöngu um notkun orða því barnið lærir einnig smátt og smátt að lesa í umhverfi sitt, það lærir að rata og fara um í nærumhverfi sínu með vísbendingum sem það man eftir og þekkir.

Meginmarkmið læsis er að börn séu virkir þátttakendur í að umskrifa og umskapa heiminn með að bregðast við og skapa eigin merkingu á þann hátt við því sem þeir lesa með hjálp tækninar og þeirra miðla sem völ er á.

Leiðarljós:

Í leikskóla á að nýta þau tækifæri sem gefast í daglegum samskiptum til að efla málvitund þar sem börn læra ný orð og hugtök og þróa tungumálið.

Læsi og samskipti birtast í leikskólastarfinu í Hulduheimum í eftirtöldum áherslum:

Málvitund/málörvun	Lestur, söngur, þulur, vísur, rím, daglegar athafnir, samverustundir, opnar spurningar, umræður, hlustun, Barn vikunnar, ferilmappa, skráningar, útikennsla, veðurfræðingur, tónlist, loðtöflusögur, leikhús.
Leikur og nám	Þjálfá samskipti, reglur, félagsfærnisögur, Barn vikunnar, brunaverðir, tjáning, fjölmennning, foreldrasamstarf, sjálfræði.
Lífsleikni/tilfinningatjáning	Barn vikunnar, samverustundir, uppeldi til ábyrgðar,

Umhverfi/vettvangsferðir	Umferðarfræðsla, náttúran, samskipti við nærsamfélag, skóli á grænni grein, grænfáninn, umhverfisvirkur, útikennsla, virðing fyrir náttúrunni, umhverfismennt, endurnýtanlegur og náttúrulegur efniviður. Hvetjandi umhverfi sem stuðlar að læsi í víðum skilningi svo og jákvæðum samskiptum.
Samskipti	Virðing, tilfinningar, tjáning, hlusta á barnið, sjálfræði, lýðræði, val.
Samvinna heimilis og skóla	Gefa foreldrum tíma, gæði í daglegum samskiptum, fundir/viðtöl með foreldrum. Þátttaka foreldra í leikskólastarfi.

Unnið er eftir læsisáætlun Hulduheima í öllu daglegu starfi og er verið að leggja loka hönd á endurnýjun á þeirri áætlun. Markmið með læsisáætlun er að efla markvisst málproska og læsi hjá leikskólabörnum í góðu samstarfi við foreldra. Einn hluti af lestrarferlinu er að læra að tala. Talið er að talmál, lestur og skrift séu samverkandi þættir og styðji hvern annan. Þegar talað er um myndun læsis er átt við frumreynslu barns af lestri og skrift í nánasta umhverfi þess, reynslu sem hefur mótandi áhrif á hugmyndir þess um ritmálið. Þegar barn skilur að prentað mál hefur merkingu er það fyrsta stigið í að læra að lesa og skrifa. Þegar lesið er fyrir börn eykst áhugi þeirra á lestri og hæfni til að læra að lesa. Í leik æfir barnið sig í ritmálshegðun og útvíkkar hugmyndir sínar um ritmálið.

Sjálfbærni

Markmið með sjálfbærni er að börn og starfsfólk átti sig á að þau vistspor sem sérhver einstaklingur skilur eftir sig skiptir miklu máli – í nútíð og framtíð. Lýðheilsa, þar sem hver einstaklingur lærir að bera ábyrgð á sjálfum sér og sinni heilsu, er hluti af sjálfbærni. Börn nota fjölbreyttar aðferðir til að kanna umhverfi sitt, skynja og skilja. Leikskólinn þarf að skapa börnum möguleika á að uppgötva og upplifa umhverfið og taka þátt í félagslegum samskiptum. Eftir því sem börnin þroskast byggja þau ofan á reynslu sína og bæta við þekkinguna.

Börnum er eðlislægt að kanna umhverfi sitt og það gera þau best með því að snerta, horfa, hlusta, bera saman, flokka, rannsaka, draga ályktanir og upplifa um leið og þeim er kennt að sýna náttúrunni virðingu og alúð. Þetta vísindanáms er mikilvæg leið í þroska og námi barna og leikskólinn þarf að grípa þau tækifæri sem gefast í leik og starfi til að styðja við það.

Leiðarljós:

Í leikskóla á að leggja áherslu á sjálfstæði og frumkvæði og hvetja á hvert barn til að taka ábyrgð á sjálfu sér.

Sjálfbærni birtist í leikskólastarfi Hulduheima í eftirfarandi þáttum:

Virðing fyrir umhverfi og náttúru	Að börn þrói með sér umhverfisvitund.
Rannsaka, uppgötva og njóta	Ýta undir forvitni, ígrundun og vangaveltur barna til að spyrja spurninga og leita mismunandi lausna.
Opinn, náttúrulegur og endurnýtanlegur efniviður	Efnisveita, föndurvagnar, vettvangsferðir, börn taki þátt í að fegra umhverfið og rækta
Nýtni og virðing fyrir efni og umhverfi	Börnin taki þátt í að koma með efnivið að heiman eða úr vettvangsferðum, flokkun.
Víðsýni og umhverfislæsi	Rými, fjarlægðir, áttir, hvað er viðeigandi í náttúrunni.
Samspil náttúru og samfélags	Vettvangsferðir, útinám, ræktun
Umhverfi, aðstæður og námsgögn	Kennarinn skapar umhverfi, aðstæður og námsgögn sem vekja forvitni barna sem aftur leiðir til náms út frá eigin áhuga.

Lýðræði og mannréttindi

Lýðræðis- mannréttindamenntun byggist á ígrundun og gagnrýnni hugsun um grunnildi samfélagsins. Slíkt nám horfir til samstarfs innan leikskólans og út fyrir vegg hans. Samstarf þarf að vera við heimili barna og við íþrótt- og æskulýðsstarfs ásamt grenndarsamfélaginu þannig skapast sjálfbært og samábyrgt samfélag.

Forsenda lýðræðis er samábyrgð, virkni og meðvitund barnanna sem gerir þeim kleift að vera þátttakendur í að móta samfélag sitt og hafa áhrif.

Leiðarljós:

Leikskólinn þarf að taka mið af þátttöku í lýðræðissamfélagi og mikilvægt að barn læri um þess háttar samfélag. Jafnframt þarf leikskólinn að taka mið af því í sínum starfsháttum að borin sé virðing fyrir manngildum hvers og eins.

Lýðræði og mannréttindi birtist í leikskólastarfi Hulduheima í eftirfarandi þáttum:

Virðing fyrir umhverfi og náttúru	Að börn þrói með sér umhverfisvitund.
Rannsaka, uppgötva og njóta	Ýta undir forvitni, ígrundun og vangaveltur barna til að spyrja spurninga og leita mismunandi lausna.
Opinn, náttúrulegur og endurnýtanlegur efniviður	Efnisveita, föndurvagnar, vettvangsferðir, börn taki þátt í að fegra umhverfið og rækta
Nýtni og virðing fyrir efni og umhverfi	Börnin taki þátt í að koma með efnivið að heiman eða úr vettvangsferðum, flokkun.
Víðsýni og umhverfislæsi	Rými, fjarlægðir, áttir, hvað er viðeigandi í náttúrunni.
Samspil náttúru og samfélags	Vettvangsferðir, útinám, ræktun.
Umhverfi, aðstæður og námsgögn	Kennarinn skapar umhverfi, aðstæður og námsgögn sem vekja forvitni barna sem aftur leiðir til náms út frá eigin áhuga.

Jafnrétti

Markmið jafnréttismenntunar er að skapa tækifæri þannig að allir öðlist tækifæri til að þroskast á eigin forsendum, lifa ábyrgu lífi og rækta sína hæfileika í frjálsu samfélagi, skilnings, víðsýnis, umburðarlyndis og jafnréttis. Í leikskólastarfi eiga allir að vera virkir þátttakendur í að skapa samfélag réttlætis og jafnréttis. „Jafnréttismenntun felur í sér gagnrýna skoðun á viðteknum hugmyndum í samfélaginu og stofnunum þess í að kenna börnum og ungmennum að greina þær aðstæður sem leiða til mismununar sumra og forréttinda annarra“.

Leiðarljós:

Mikilvægt er að draga fram að ýmsir búa við mismunum á mörgum sviðum til dæmis kyn, fötlun, kynhneigð, þjóðerni, aldur og búseta. Í þessu skyni er eðlilegt að nýta sér í leikskólastarfinu þekkingu og fræðigreinar, eins og um kynjafræði, fjölmenningarfræði, hinseginfræði og fötlunarfræði, hafa vakið athygli á.

Jafnrétti birtist í leikskólastarfi Hulduheima í eftirfarandi þáttum:

Virðing fyrir hvert öðru	Að allir fái að vera þeir sjálfir.
Jöfn tækifæri til þátttöku	Að börn upplifi að þau tilheyri sem einstaklingar og sem hluti af heild.
Virðing fyrir margbreytileika barna og fjölskyldum þeirra	Allir eru alls konar og ber að virða.
Kynjafræðileg meðvitund	Starfsfólk er meðvitað um að allir eru jafnir óháð kyni.
Börnum mætt á þeirra forsendum	Lögð er áhersla á að í Hulduheimum eru allir jafnir og allir fá að taka sitt pláss.
Gagnrýn sýn á kennsluefni og umhverfi	Starfsfólk er meðvitað að setja upp gagnrýnisglæraugun þegar kemur að leikefnivið s.s. bækur, kennsluefni og leikefnivið.

Heilbrigði og velferð

Börn verja miklum hluta af vökutíma sínum í leikskóla og því er mikilvægt að skólastarfið stuðli að vellíðan og öryggi þeirra.

Í Hulduheimum læra börn um hollt mataræði, mikilvægi hreinlætis, gildi hreyfingar og fá tækifæri til að tileinka sér heilbrigðan lífsstíl. Góð hreyfigeta og vellíðan barna styður við sjálfsmynd þeirra og eflir sjálfstæði þeirra í daglegum athöfnum.

Börn hafa mikla þörf fyrir að hreyfa sig frjálst og óhindrað. Hreyfing er börnum mikilvæg og hún eykur vellíðan þeirra, gleði, snerpu, þol og styður við líkamlegan og andlegan þroska. Í útivist fá börn útrás fyrir ærslafulla leiki og hreyfingar sem krefjast meira rýmis.

Í hreyfistundum er lögð áhersla á að vinna með samhæfingu hreyfinga, jafnvægi, úthald og styrk og að fara eftir fyrirmælum.

Börn þurfa að endurhlaða líkama sinn með slökun og hvíld af og til yfir daginn. Hvíldartímar í hádegi fyrir öll börn eru skipulagðir eftir þörfum barnanna hverju sinni en tryggja á öllum börnum smá hlé yfir daginn.

Velferð barna skiptir máli og þau þurfa að njóta umhyggju, hlýju og virðingar, sem eru forsendur þess, að það fái að vaxa og þroskast í leik og starfi og fari með það góða veganesti út í lífið. Í starfinu í Hulduheimum eru þessi gildi höfð að leiðarljósi í starfi með börnunum.

Leiðarljós:

Í leikskóla eiga börn að fá tækifæri til að fást við viðfangsefni sem taka mið af áhuga þeirra, styrkleikum og þroska þannig að trú þeirra á eigin getu aukist og hneigið þeirra til náms eflist.

Heilbrigði og vellíðan birtast í leikskólastarfinu í Hulduheimum í eftirtöldum áherslum:

Hreyfing	Fjölbreytt hreyfing og leikir inni sem úti, dans, skipulagðar leikfímistundir, afnot af íþróttasal Borgaskóla.
Útivera	Dagleg útivera og sjálfspröttinn leikur, útinám og vettvangsferðir.
Hreinlæti/umhirða	Hreinlætisvenjur, umræður við börnin um mikilvægi heilbrigðis og jákvæðs viðhorfs til líkamans.
Mataræði	Boðið er uppá fjölbreytt og hollt mataræði, ávexti og grænmeti daglega, börnin eru hvött til að smakka allan mat.
Hvíld/slökun	Hvíldarstund/rólegheit er einu sinni á dag á öllum deildum. Áhersla er lögð á rólegheit í upphafi og lok dags.
Lífsleikni	Efla sjálfsmynd barna, Barn vikunnar, Númi, Líkaminn minn og Þetta eru mínir einkastaðir.

Sköpun

Sköpun er mikilvægur þáttur í leikskólastarfinu.

Sköpun í leikskóla á fyrst og fremst að beinast að sköpunarferlinu sjálfu, gleðinni, tjáningunni og náminu sem kemur fram í ferlinu þegar hugmyndir barnsins, tilfinningar þess og ímyndun fá að njóta sín. Sköpun fléttast inn í öll námssvið leikskólans þar sem börn fá að vinna á fjölbreyttan hátt með efnivið sem þau hafa aðgang að. Hugmyndir barna eiga sem oftast að ráða hvað verður til og hvernig. Aldur og þroski barna ræður hvaða efnivið og áhöld eru notuð hverju sinni en eftir því sem færni þeirra og hugmyndaflug eykst er það hlutverk kennara að velja leiðir sem hvetja til skapandi hugsunar og sjálfstæðra vinnubragða hjá börnum.

Leiðarljós:

Í leikskóla á að hvetja börn til að túlka og tjá sig á fjölbreyttan hátt, m.a. í gegnum leik, hreyfingu, myndmál, tónlist, tungumál, tölur og tákn. Starfshættir leikskólans eiga að taka

mið af umhverfi leikskólans og því samfélagi sem hann er í. Jafnframt á leikskólinn að vera virkur þátttakandi í samfélaginu og hafa áhrif á það.

Sköpun og menning birtast í leikskólastarfinu í Hulduheimum í eftirtöldum áherslum

Listsköpun	Horft á barnið sem megnugt og skapandi og borin virðing fyrir barninu sem skapandi einstaklingi, sköpun í öllu starfi, fjölbreyttur og sýnilegur efniviður, áhöld og tæki, frjáls aðgangur að efnivið til sköpunar.
Tónlist	Söngur, söngstundir, hljóðfæri, hlustun, dans.
Leikræn tjáning	Dans, hreyfing, leikur, tákn með tali.

Hefðir og hátíðir

Barnamenning er samofin öllu leikskólastarfi og tengist leik barna, skapandi starfi, menningu og lýðræði. Í Hulduheimum eru ýmsar hefðir í hávegum hafðar og höfum við gaman að því að brjóta upp skipulagið og gera okkur dagamun með skemmtilegum uppákomum. Tilbreytingar í daglegu starfi eru fyrst og fremst hugsaðar til skemmtunar og gleði fyrir börn, starfsfólk og foreldra, auk þess að halda að börnum íslenskum siðum og venjum. Hefðir eru ákveðin menning og tengsl við sögu okkar og fortíð. Í hefðum felst öryggi og oftast eitthvað sem gleður hjartað.

Hefðir og venjur	Dagur læsis, dagur leikskólans 6. febr., dagur ísl. tungu, baráttudagur gegn einelti, bangsadagur, búningadagur, kaffihúsadagur, náttafatadagur, Góu-, Þorra samvera, afmæli Hulduheima, leiksýningar, jólaball, leikfangadagur, útileikfangadagur, vinavika, þorravika, umhverfisvika, nestisdagur, öskudagur, bleikur dagur, opið á milli deilda, foreldradagar, Þjóðhátíðarvika, snúðaskokk, útskriftarferð, sveitaferð/vorhátíð, útskrift elstu barna, brunaæfingar og jarðskjálftaæfingar.
Menninga- og vettvangsferðir	Vettvangsferðir á ýmsa menningaviðburði og söfn (listasöfn, bókasöfn), sífóniútónleikar með elstu börnin, Húsdýragarðurinn og Gufunesbær.

Dagur íslenskrar tungu: Á hverju ári höldum við þennan dag hátíðlegan með ýmsum hætti þar sem lestur og annað sem tengist læsi er í forgrunni. Börn úr 5. bekk Borgaskóla koma í heimsókn til okkar og lesa fyrir nemendur Hulduheima. Í Hulduheimum höldum við einnig upp á afmæli Lubba með skemmtilegri uppákomu á þessum degi.

Bangsadaður: Í október er alþjóðlegi bangsadaðurinn. Þá mega börnin koma með uppáhalds bangsann sinn að heiman og um leið er haldið upp á afmæli Blæs í leikskólanum.

Foreldrasamvera: Í Hulduheimum er Þorrasamvera þar sem foreldrum og forráðamönnum er boðið í morgunsamveru í tilefni Þorrans. Þegar Góan gengur í garð er foreldrum og forráðamönnum einnig boðið í morgunsamveru í tilefni hennar.

Afmæli Hulduheima 11. nóvember: Haldið er uppá daginn með ýmsum hætti til að mynda býður foreldrafélag leikskólans upp á leiksýningu.

Jólaverkstæði: Í nóvember höldum við jólaverkstæði þar sem foreldrum er boðið að koma og eiga gæðastund með barni sínu og föndra alls kyns jólaföndur í stöðvavinnu.

Jólaundirbúningur: Í desember leggjum við áherslu á rólegheit inni á deildum og eru verkefnin mörg. Við föndrum, syngjum jólalög, jólaflökkudýr fer heim með hverju barni í tilefni jólaundirbúningsins og börnin gera jólagjafir.

Jólaball: Ár hvert fá elstu börn Hulduheima að velja hvort jólaball sé haldið innan dyra eða úti í garðinum. Jólasveinar koma í heimsókn og skemmta börnum og starfsfólki í boði foreldrafélagsins.

Kaffihúsastemning: Í nónhressingu er útbúin kaffihúsastemning þar sem börn og starfsfólk gæða sér á góðgæti.

Litadagar: Litadagar eru jafnt og þétt yfir skólaárið og tengjast ýmsum viðburðum eins og bleikur dagur í október og rauður dagur í desember.

Leikfangadagur: Tveir leikfangadagar eru á ári, í janúar og í maí/júní. Í maí/júní er útileikfangadagur og koma börnin þá með leikföng sem þau mega fara með út.

Þorravika: Í þorravíku fræðast börnin um forna íslenska menningu og læra gömul íslensk lög. Á bóndadaginn fáum við þorrasmakk. Foreldrum/forráðamönnum er boðið í morgunsamveru í tilefni dagsins.

Nestisdagur: Í október og í mars er nestisdagur, þá mega börnin koma með nesti að heiman sem þau borða saman í morgunmatnum.

Öskudagur: Börnin mega koma í grímubúning, náttfötum eða furðufötum. Þennan dag er fjölbreytt skemmtidagskrá, opið er á milli deilda þar sem ýmislegt skemmtilegt er í boði.

Foreldradagur: Í apríl er foreldradagur og mega foreldrar koma í heimsókn og taka þátt í daglegu starfi.

Vinavika: Vináttuvika er haldin í nóvember þar sem unnið er með vináttuna út frá forvarnaverkefni Barnaheilla gegn einelti. Hvert barn í Hulduheimum á bangsa sem heitir Blær og eru unnin verkefni í vinavíkunni sem tengjast bangsanum Blæ.

Sveitaferð/vorhátíð: Á vorin er sveitaferð á laugardegi sem stjórn foreldrafélagsins skipuleggur með þátttöku foreldra. Einnig sér foreldrafélagið um að skipuleggja skemmtilegan viðburð á leikskólalóð eða í nærumhverfi leikskólans.

Þjóðhátíðardagur: Í kringum 17. júní fræðumst við um hvers vegna við höldum þjóðhátíð, um merkingu skjaldamerkisins, fánalitina og fleira. Farið er í skróðgöngu og sungin vel valin lög.

Snúðaskokk: Í júní höldum við snúðaskokk þar sem skokkað er hringur í nærumhverfi leikskólans og þegar komið er í mark fá allir kanilsnúð og mjólkurfernu.

Útskriftarferð: Í maí ár hvert er farið í útskriftaferð með elsta árgang leikskólans. Farið er í dagsferð.

Tengsl skólastiga

Leikskólinn Hulduheimar er í nánu samstarfi við [Borgaskóla](#). Markmið samstarfs Borgaskóla, Hulduheima og Hvergilands (frístund) miðar að því að auðvelda börnum flutning á milli skólastiga. Elstu börn leikskólans Hulduheima eru mörg hver væntanlegir nemendur í Borgaskóla og því mikilvægt að þau fái tækifæri til að kynnst starfi skólans og aðstæðum. Einnig er það skemmtilegt fyrir nemendur í fimmta bekk að fá það hlutverk að vera skólavinir væntanlegra nemenda í fyrsta bekk. Samstarf skólastiganna snýr einnig að samstarfi starfsfólks/kennara skólanna. Styrkurinn felst í að við öðlumst þekkingu á störfum hvers annars, getum miðlað okkar á milli og lært hvert af öðru.

Samstarfið byggir á eftirfarandi þáttum:

- Starfsmaður frá Borgaskóla fer í leikskólana og kynnir sig.
- Elstu börn Hulduheima koma að skoða skólabyggingu og hitta skólastjóra.
- 5. bekkur kemur í heimsókn í Hulduheima og fer yfir hvað eigi heima í skólatöskunni og taka þátt í frjálsum leik.
- Elstu börn Hulduheima fara í heimsókn í fyrsta bekk og fá að taka þátt í kennslustund, borða ávexti og fara í frímínútur.
- Elstu börn Hulduheima heimsækja bókasafn Borgaskóla þar sem þau fá fræðslu og sögustund og enda á að fara út í frímínútur.
- Á degi íslenskrar tungu koma nemendur úr 5. bekk í heimsókn í Hulduheima og lesa fyrir börn leikskólans.
- Elstu börnum Hulduheima er boðið að koma og sjá Helgileik sem nemendur Borgaskóla sýna.
- Elstu börn leikskólans fara í heimsókn í textílstofuna og hitta textílkennara og fá smá fræðslu um ýmis verkefni, tæki og tól sem notuð eru þar.
- Elstu börn leikskólans fara í heimilisfærði, taka þátt í verkefnum sem heimilisfræðikennari skipuleggur.
- Elstu börn leikskólans fara í Tónmennt (hálfan tíma) og íþróttir (hálfan tíma) og fá að taka þátt í því sem þar fer fram.
- Elstu börn leikskólans fara í heimsókn í smíðastofuna þar sem þau fá verkefni til að vinna.
- Elstu börn leikskólans fara í heimsókn í myndmenntarstofuna og fá að taka þátt í verkefnum þar.
- Elstu börn leikskólans fara í þrjár heimsóknir í Frístundaheimilið Hvergiland og kynnast starfinu sem þar fer fram.

Í Aðalnámskrá leikskóla (2023) kemur fram að „Við lok leikskóla liggja fyrir ýmsar upplýsingar um börnin. Til að tryggja að byggt sé á fyrra námi og reynslu leikskólabarna og grunnskólaganga þeirra verði eins og best verður á kosið, er gert ráð fyrir að tiltekna upplýsingar um hvert barn, sem nauðsynlegar eru fyrir velferð þess og þroska, fylgi því í

grunnskólann. Foreldrar eru mikilvægir tengiliðir milli skólastiganna sem geta miðlað upplýsingum um börn sín og leikskólagöngu þeirra. Þeir eiga jafnframt rétt á að fá vitneskju um þau gögn sem fylgja barninu úr leikskólanum í grunnskólann og gefast kostur á að bregðast við þeim“.

Mat á námi og velferð barna

Mikilvægt er að fylgjast með og meta alhliða þroska barna, nám og vellíðan. Við styðjumst við Íslenska þroskalistann, Tras, Hæfniramma, og Hljóm-2, auk þess sem kennarar skrá niður stöðu og framfarir barna reglulega. Þegar börn færast á milli deilda fylgja upplýsingar með þeim og deildarstjórar skiptast á upplýsingum.

Íslenski þroskalistinn, Tras og Hljóm-2 eru matstæki sem við styðjumst við. Íslenski þroskalistinn er notaður til að kanna getu þriggja til sex ára barna ef þörf þykir. Hljóm-2 er aldursbundin skimun/próftæki sem metur færni tengda hljóðkerfis- og málvitund. Hljóm-2 byggir á sjö mismunandi verkefnum sem lögð eru fyrir elstu börnin. Niðurstöðurnar gefa marktækar vísbendingar um hvaða börn eru í áhættuhóp fyrir lestrarörðugleika og eru þær nýttar til að skipuleggja áframhaldandi málörvun. Að vori er skimunin aftur lögð fyrir ef þörf þykir. Eingöngu leikskólakennarar sem hafa sótt námskeið mega leggja Hljóm-2 fyrir börnin og vinna úr íslenska þroskalistanum. Farið er yfir niðurstöður í foreldraviðtölum. TRAS (n: Tidlig registrering af språkutvikling), er skráningarlisti til notkunar fyrir leikskólakennara til að fylgjast með máltöku tveggja til fimm ára barna. „Góður málproski skiptir miklu máli fyrir andlegan þroska barna, félagslega líðan og seinni lestrartileinkun. Með TRAS skráningunni er hægt að skima eftir frávikum í mál- og félagsþroska barnanna með fyrirbyggjandi íhlutun í huga“.

Börn á leikskólaaldri eru á máltökuskeiði og með réttri málörvun og stuðningi geta þau náð góðri færni í íslensku sem í raun getur verið sterkur grunnur fyrir frekari þróun móðurmálsins og að tileinka sér önnur tungumál. Hulduheimar styðjast við Hæfniramma þar sem ýmis viðmið eru sett fram og lýsa þróun á færniþáttum við tilteiknunarannars tungumáls.

„Hæfnirömmum í íslensku fyrir fjöltyngd börn er fyrst og fremst ætlað að vera uppspretta fjölbreytilegs leikskólastarfs sem styður við framfarir barna í íslensku. Hæfnirammarnir voru unnir samhliða endurskoðun aðalnámskrár leikskóla fyrir mennta- og menningarmálaráðuneytið sem gerð var með tilliti til námsþarfa barnahópsins. Tekið er mið af mótun menntastefnu til ársins 2030 en þar er lögð áhersla á að veita framúrskarandi menntun með þekkingu, hugrekki og hamingju að leiðarljósi í umhverfi þar sem allir skipta máli og geta lært“.

Næst elsti og elsti árgangur leikskólans koma að mati á starfi leikskólans. Þau meta hvernig til tekst með t.d. matsalinn, sameiginlega söngstund á föstudögum, frjálсан leik, listasmiðja, verkefnavinnu, samverustundir, holókubbasvæði og útiveru.

Deildarnámskrár

Deildarnámskrá er leiðarljós um starfið á deildinni og er endurskoðuð ár hvert, þannig að hún taki sem best mið af aldri og þroska barnanna hverju sinni. Deildarnámskrá er endurskoðuð

árlega og tekur mið af Aðalnámskrá, skólanámskrá leikskólans og starfsáætlun. Deildarnámskrá segir frá hvaða leiðir deildin fer að markmiðum skólans. Deildarnámskrá nýtist einnig sem foreldrahandbók. Deildarnámskrár eru í vinnslu.

Foreldrasamstarf

Gagnkvæm virðing í daglegum samskiptum og góð samskipti milli heimilis og skóla er hornsteinn góðrar foreldrasamvinnu. Foreldrar bera ábyrgð á uppeldi og velferð barna sinna og er leikskólanám viðbót og stuðningur við uppeldi þeirra. Samvinna, traust og jákvætt samstarf foreldra og leikskóla er grundvöllur að farsælu leikskólanámi barna og á þessum gildum byggir foreldrasamstarfið í Hulduheimum. Mikilvægt er að þessir aðilar myndi öflugt teymi, sem sameinist um velferð og námsframvindu barnanna. Foreldraviðtöl eru tvö á ári, á haust- og vorönn. Í foreldraviðtölum er farið yfir stöðu barnsins, líðan þess og niðurstöður úr athugunum. Einstaklingsáætlun er unnin fyrir hvert barn miðað við aldur og þroska í samvinnu við foreldra/forráðamenn og endurspeglar hún þarfir og áhugasvið barnsins. Áætlanir eru metnar reglulega í foreldraviðtölum. Foreldrar geta hvenær sem er beðið um viðtöl, hvort heldur er við deildarstjóra eða leikskólastjóra.

Árlega er send út til foreldra/forráðamanna kynning á starfi leikskólans að hausti þar sem m.a. er farið yfir verkefni og markmið í starfsáætlun, dagskipulag, áætlanir deilda og hugmyndafræði Reggio Emilia.

Foreldrar eru alltaf velkomnir í heimsókn, en er sérstaklega boðið að taka þátt í starfi barnsins á foreldradegi sem er einu sinni á ári og í morgunsamveru tvisvar á ári.

Deildarstjórar senda foreldrum rafræn fréttabréf reglulega. Foreldrar eru hvattir til að hafa samband við deildarstjóra eða aðra kennara á deildinni ef það er eitthvað sem þeir vilja koma á framfæri.

Í Hulduheimum er starfandi foreldraráð og í því sitja þrír fulltrúar foreldra. Einnig er starfandi foreldrafélag sem er mikilvægur þáttur í samstarfi foreldra og leikskóla og í því starfa a.m.k. fjórir til sex foreldrar og fulltrúi frá leikskólanum sem situr alla fundi. Kosið er í félagið og foreldraráðið að hausti ár hvert ef fjöldinn er meiri en gert er ráð fyrir.

Foreldrar eru beðnir að sýna öðrum foreldrum og börnum þann trúnað að ræða ekki málefni þeirra fyrir utan leikskólann. Gagnkvæmur trúnaður er mikilvægur öllum börnum og foreldrum og eykur traust innan leikskólans. Myndatökur í leikskólanum eru ekki leyfilegar út frá persónuverndarlögum.

Foreldrafélag Hulduheima

Félagið var stofnað í febrúar 1998.

Markmið félagsins er að:

- Góð tengsl náist við foreldra og starfsfólk leikskólans.
- Hafa áhrif á umhverfi og aðbúnað Hulduheima.
- Félagið sé öflugur þrýstihópur leikskólans út á við.
- Vera til stuðnings og gæta hagsmuna barna og forráðamanna þeirra.

- Vera forsprakkar að ýmsum skemmtilegum uppákomum í samvinnu við starfsfólkið.

Mat á leikskólastarfi

Í reglugerð um starfsemi leikskóla segir að sérhver leikskóli skuli móta aðferðir til að meta uppeldisstarf, stjórnunarhætti og samskipti bæði innan leikskólans og utan.

Markmiðið er að leggja þar með faglegan grundvöll að endurbótum í leikskólastarfi, auka gæði skólastarfsins og gera það skilvirkara. Mat á að leiða í ljós hvort markmiðum hefur verið náð og hvort breytinga sé þörf.

Í Aðalnámskrá leikskóla kemur fram að „mat á leik, námi og velferð barna í leikskóla skal taka mið af áhuga, getu og hæfni þeirra. Mat á meðal annars að efla sjálfsmynd barns og trú þess á eigin getu, ásamt því að stuðla að jafnrétti til menntunar“.

Niðurstöður fara til deildarstjóra sem í samvinnu með börnum vinna að umbótum.

Innra mat

Á deildarfundum yfir veturinn fer fram mat á starfi hvernar deildar m.a. markmiðum í starfsáætlun, námsáætlun deilda, námssviðunum o.fl. Deildarstjórar taka saman heildarmat hvernar deildar út frá starfsáætlun á hverju vori sem sett er í starfsáætlun sem leikskólastjóri skilar ár hvert. Unnið er í að auka þátttöku kennara í könnun um „stofnun ársins“ þannig að hún verði markviss og hægt að rýna niðurstöður til gagns. Einnig er leikskóllinn að stuðla að meiri samvinnu þar sem teymisvinna hefur verið bætt við í starfið sem er í þróun. Þar sem við erum að taka skref áfram í að starfa í anda Reggio Emilia þá mun efniviður leikskólans vera endurskoðaður sem og leikskólaumhverfið á næstu árum.

Á næstu þrem til fimm skólaárum vinnum við að því að inngilda farsæld og inngildingu í leikskólanum út frá Menntastefnu Reykjavíkur þar sem markmiðið er að tryggja öllum börnum jöfn tækifæri til menntunar og velferðar, óháð bakgrunni eða aðstæðum. Einnig læsi í víðum skilningi þar sem markmiðið er að öll börn vaxi, dafni og uni sér saman í lýðræðislegu samfélagi. Við leitum til Miðju máls og læsis sem býður upp á ýmsa fræðslu, stuðning og ráðgjöf. Jafnframt stafræna umbreytingu sem stuðlar að virkri þátttöku í stafrænu samfélagi. Elsti og næst elsti árgangur leikskólans tekur þátt í að meta starf leikskólans t.d.

samverustundir, holukubbasvæði, sjálfsprottinn leik, útiveru, matsalinn og sameiginlega söngstund. Niðurstöður sýna að almenn ánægja ríkir með verkefnavinnu elstu barnanna þrátt fyrir að þeim finnist þau vera stundum ansi erfið. Frjálsi leikurinn fær góða einkunn hjá báðum árgöngum leikskólans líkt og Holókubbasvæðið. Það getur reynst oft á tíðum erfitt að sitja kyrr í samverustundum og stundum er leiðinlegt í matsalnum þegar það er vondur matur. Útivera getur sömuleiðis reynst erfið og leiðinleg þegar það er kalt úti. Börnin líkt og starfsfólk Hulduheima er ánægt með breytinguna á listasmiðju leikskólans. Sameiginlegar söngstundir geta tekið á enda mikill fjöldi samankomin á föstudagsmorgnum og ekki allir jafn ánægðir með hana vegna t.d. hávaða og getur í sumum tilfellum bara reynst erfið.

Ytra mat

Reykjavíkurborg gerir rafrænar kannanir meðal foreldra þar sem kannað er viðhorf foreldra til leikskólastarfs. Niðurstöður þessara kannana eru nýttar til umbóta og þróunar og grein gerð fyrir helstu niðurstöðum í starfsáætlun leikskólans.

Stoðþjónusta

Austur - miðstöð er þjónustumiðstöð Grafarvogs, Grafarholts, Árbæjar, Úlfarsárdals og Kjalarness. Þar er alhliða upplýsingamiðlun um þjónustu borgarinnar og þar er hægt að sækja um ýmiss konar þjónustu eins og sálfræði-, félags- eða hegðunarþjónustu. Í Austur-miðstöð er veitt félagsleg ráðgjöf, sálfræði- sérkennslu- og kennsluráðgjöf vegna leik- og grunnskólabarna, frístundaráðgjöf og fleira. Leikskólinn hefur aðgang að starfandi talmeinafræðingi á vegum Austur-miðstöðvar í tveimur lotum á ári en hann sinnir frumgreiningu á málþroska og kemur að þjálfun þeirra barna sem falla undir viðmið sjúkratrygginga varðandi talþjálfun.

Stuðningur barna

Stuðningur í leikskólum byggir á lögum um leikskóla nr. 90 frá 2008 og reglugerðum þar að lútandi, Aðalnámsskrá leikskóla sem og samþykktum leikskólaráðs. Samkvæmt lögum um [farsæld barna](#) segir að „Öll börn eiga rétt á að fá þá þjónustu sem þau þurfa þegar á þarf að halda. Það getur verið flókið að fá aðstoð við hæfi og vita hvert eigi að leita eftir henni. Lögin eiga að tryggja að börn og foreldrar fái rétta aðstoð, á réttum tíma, frá réttum aðilum“. Ef grunur vaknar um frávík hjá barni gerir deildarstjóri í samráði við sérkennslustjóra nokkurskonar frumathugun/skimun sem síðar er vísað á Austur-miðstöð. Slík vinna er alltaf unnin í samráði við foreldra og stundum að beiðni þeirra. Auk þess koma greiningar eða ábendingar vegna gruns um einhverskonar frávík frá barnalæknum eða Heilsugæslustöðvum við hefðbundnar skoðanir.

Ef barn hefur fengið greiningu frá viðurkenndum greiningaraðila er gerð einstaklingsnámskrá í samstarfi við foreldra og með ráðgjöf frá sérkennsluráðgjafa Austur-miðstöðvar. Einstaklingsnámskrá er sniðin að þörfum hvers barns með ákveðnum markmiðum og leiðum sem unnið er eftir í leikskólanum og heima. Í framhaldinu er stofnað teymi og fundað á sex til átta vikna fresti um framþróun hjá barninu. Í teyminu eru foreldrar barns, sérkennari/sérkennslustjóri, deildarstjóri og sérfræðingar frá Austur-miðstöð. Þjálfun hvers barns tengist daglegu starfi og fer að mestu fram inni á deildum og/eða í smáum hópum. Ef ástæða þykir til fer barnið í einstaklingsþjálfun á meðan verið er að leggja áherslu á einstaka þætti. Sérkennslustjóri leikskólans ber ábyrgð á stuðningi barna í leikskólanum.

Stjórnun leikskólans

Helstu áherslur í stjórnun leikskólans er að stuðla að samvinnu og að allir sem starfa í Hulduheimum starfi sem ein heild. Starfsfólk leikskólans útbjó í sameiningu samskiptasáttmála sem er í senn lifandi skjal. Stjórnendur leggja upp með að einkunnarorð

leikskólans, virðing – gleði – vinátta, sé leiðarljós allra, kennara, nemenda og foreldra/forráðamenn, bæði í leik og starfi.

Samstarfsaðilar

Leikskólinn Hulduheimar er í samstarfi við marga aðila sem koma að leikskólamálum og er þar helst að nefna Skóla- og frístundasvið, heilsugæslu Grafarvogs, Austur-miðstöð, og Barnavernd Reykjavíkur. Einnig Menntavísindasvið Háskóla Ísland og aðrar menntastofnanir sem stuðla að menntun fólks í leikskólaumhverfi.

Slökkvilið Reykjavíkur er með ötult samstarf við leikskóla borgarinnar um eldvarnir.

Umferðaskólinn kemur með fræðslu til elsta árgangs leikskólans. Einnig er elsta árgangi leikskólans boðið á tónleika hjá Sinfóníuhljómsveit Íslands á hverju vori. Leikhúsin hafa einnig boðið leikskólabörnum í heimsókn. Bókasafnið í Grafarvogi er vinsæll áningastaður og alltaf gaman að fá bækur lánaðar. Bókasafnið býður einnig leikskólum hverfisins að panta skipulagaðar sögustundir. Frístundamiðstöðin Gufunesbæ býður leikskólabörnum uppá ýmis verkefni sem leikskólabörnum gefst kostur á að taka þátt í. Listasöfn borgarinnar standa leikskólabörnum ávallt opin. Samstarf er oft tímabundið við aðrar stofnanir í tengslum við átak eða ákveðin verkefni. Árlegar upptökur Reykjavíkurborgar eru samstarfsverkefni sem leikskólinn tekur þátt í á sínum forsendum má þar nefna Vetrarhátíð, Barnamenningarhátíð og Lestrarhátíð.

Stuðningsrit

Helstu stuðningsrit við gerð skólanámskrár Hulduheima eru m.a.:

Aðalnámskrá leikskóla 2023, lög um leikskóla og reglugerðir, Farældarlögin og starfsáætlun Skóla- og frístundasviðs, Barnasáttmáli Sameinuðu þjóðanna, þemahefti um grunnþætti og námsmat úr Aðalnámskrá og viðmið og vísbendingar SFS – Skóla- og frístundasviðs.

Umsögn foreldraráðs

Eftirfarandi umsögn kom frá starfandi foreldraráði leikskólans.

Reykjavíkurborg
Skóla- og frístundasvið

Dagsetning: 24.01.2024

Umsögn foreldraráðs um skólanámskrá leikskólans

Leikskóli:

Hulduheimar - Grafarvogi

Undirskrift fulltrúa í foreldraráði:

Ylfa Sigprúðardóttir, Agnes Ísleifsdóttir og Sjöfn Óskarsdóttir

Samræmast áherslur skólanámskrár starfi leikskólans?

Já það er óhætt að segja að áherslur skólanámskrár samræmast starfi leikskólans. Þeir foreldrar sem eru í foreldraráðinu og hafa verið með barn lengi á Hulduheimum geta einnig staðfest það að þær áherslur sem koma fram í skránni standist það starf sem fer fram í leikskólanum.

Er skólanámskrá aðgengileg og auðlesanleg?

Skólanámskráin er mjög aðgengileg og auðvelta að finna námskrána á vefsvæði Hulduheima á reykjavik.is
Skólanámsskráin er auðlesanleg og lesningin er þar að auki mjög áhugaverð og fróðleg.

Er skólanámskráin góð kynning fyrir foreldra?

Skólanámsskráin er mjög góð kynning fyrir foreldra og foreldraráð mælir eindregið með því að foreldrar lesi skólanámsskránna ef þau eru ekki búin að því. Í skránni eru ýtarlega upplýsingar um starf og gildi leikskólans og gefa foreldrum frekari innsýn inni skólastarf barnanna.

Eru einhverjar athugasemdir við skólanámskrána?

Foreldraráð hefur engar athugasemdir um skólanámskrána. Foreldraráði finnst skráin einstaklega vel unnin og miðað við reynslu foreldra í foreldraráðinu af Hulduheimum stenst allt það sem kemur fram í skránni.